

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 101/05-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť M. M., B., T. P., B., M. F., P., F. F., P., L. F., R., M. F., S., J. J., P., a A. C., L., zastúpených advokátom JUDr. P. M., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 186/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 186/96 p o r u š i l základné právo M. M., T. P., M. F., F. F., L. F., M. F., J. J. a A. C., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 186/96 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. M. M., T. P., M. F., F. F., L. F., M. F., J. J. a A. C. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. M., T. P., M. F., F. F., L. F., M. F., J. J. a A. C. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 20 500 Sk (slovom dvadsaťtisíc päťsto slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. P. M., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 9. júna 2005 č. k. I. ÚS 101/05-17 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. M., B., T. P., B., M. F., P., F. F., P., L. F., R., M. F., S., J. J., P., a A. C., L. (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 186/96 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že Š. M., právny predchodca sťažovateľa M. M. (ďalej aj „navrhovateľ“), podal 8. novembra 1991 na okresnom súde „*návrh na usporiadanie dedičstva*“, ktorým sa „*domáhal usporiadania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - pozemku a hospodárskej stavbe na ňom*“ postavenej. Okresný súd uznesením z 1. júla 1993 sp. zn. Nc 1088/91 konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu

okresného súdu podal navrhovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľ podaním z 25. septembra 1996 doplnil svoj návrh „na konanie o neplatnosti kúpnej zmluvy“. Podaním z 27. februára 1998 navrhovateľ požiadal krajský súd „o pomoc a o prijatie takých opatrení, ktoré by Okresný súd Bratislava – vidiek priviedli (...) k začatiu konania vo veci a vydaniu rozhodnutia (...)“. Predsedníčka krajského súdu reagovala na toto podanie listom, v ktorom uviedla, že bude žiadať predsedu okresného súdu, aby ďalšie konanie v tejto veci sledoval a o stave konania ju priebežne informoval.

Podaním z 29. júna 1998 bol okresnému súdu oznámený okruh dedičov - právnych nástupcov. Okresný súd rozsudkom zo 14. januára 1999 sp. zn. 13 C 186/96 rozhodol, že návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zamietá. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie. Krajský súd, ktorý uvedenú vec viedol pod sp. zn. 13 Co 306/02, dvakrát vrátil spis okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie; aktuálne je súdny spis na okresnom súde.

Sťažovatelia ďalej uviedli, že súdny spor, ktorý je predmetom ústavnej sťažnosti, nie je ani skutkovo a ani právne zložitý, je nesporné, že okresný súd poprel princíp hospodárnosti a efektívnosti občianskoprávneho konania, v konaní sa vystriedali piati sudcovia, pričom účastníci konania sa zúčastňovali súdnych pojednávaní, teda správanie účastníkov nebolo prekážkou postupu súdu, ale naopak, napomáhalo konaniu súdu a jeho rozhodnutiu.

Porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote a bez zbytočných priesťahov sa premieta do požiadavky na primerané zadosťučinenie. Sťažovatelia sú v právnej neistote už 14 rokov. Odporcovia zmenili trvalé bydlisko, pričom nehnuteľnosť je už úplne schátralá. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy by mala zohľadňovať aj túto skutočnosť.

1.2. Sťažovatelia preto navrhujú, aby ústavný súd vo svojom náleze vyslovil, že:

Postupom Okresného súdu Bratislava III v občianskoprávnom konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 186/96 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zakazuje Okresnému súdu Bratislava III pokračovať v porušovaní ich práv.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie vo výške 800 000 Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný im vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 16 500 Sk, ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť advokátovi JUDr. P. M., do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom JUDr. M. K., listom z 10. marca 2006 sp. zn. Spr 3620/05 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 3. apríla 2006.

2.1. Podpredseda okresného súdu okrem prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní uviedol, že:

„(...) Je pravdou, že od vyhlásenia rozsudku dňa 14. 01. 1999 uplynula pomerne dlhá doba, pod ktorú sa podpísalo to, že spis veci bol dvakrát predložený odvolaciemu súdu, dvakrát bol odvolacím súdom vrátený, ako predčasne predložený po procesných pochybeniach prvostupňového súdu, ďalej, že vo veci konali tri sudkyne a napokon, že po vyhlásení rozsudku zomreli štyria navrhovatelia.

Ospravedlňujem sa za oneskorené zaslanie vyjadrenia k ústavnej sťažnosti, čo bolo zapríčinené mojou pracovnou zaťaženosťou, okrem toho, že dva dni v týždni pojednávam, vybavujem veľké množstvo vecí Spr. najmä sťažností a právnych pomoci, a to zvlášť od začiatku tohto roku, kedy som ich vybavil viac ako 250 vzhľadom k tomu, že dňa 31. 03. 2006 zo zákona zanikajú všetkým podpredsedom súdov ich funkcie.

Na ústnom pojednávaní netrvám. (...)“

2.2. Právny zástupca sťažovateľov v reakcii na uvedené vyjadrenie podpredsedu okresného súdu uviedol:

«I. Zaujatie stanoviska k písomnému vyjadreniu Okresného súdu Bratislava III z 10. marca 2006 č. Spr. 3620/05.

Už v sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „Ústava“), ktorou sťažovatelia namietajú porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie č. 209/1992 Zb.) v znení protokolov (ďalej len „Dohovor“) som uviedol, že návrh na súdne konanie bol podaný na Okresný súd Bratislava III 8. novembra 1991; súdne konanie trvá od tohto dátumu. Ale v písomnom vyjadrení Okresného súdu Bratislava III je reakcia súdu len na súdne konanie od 14. januára 1999, pričom 7 a pol roka je ponechané bez povšimnutia.

V mene zastúpených musím zdôrazniť, že súdne konanie trvá od 8. novembra 1991 doteraz; trvá dlhšie ako 14 rokov!

II. Oznámenie o netrvaní na ústnom pojednávaní.

Osvedčujem, že návrh, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania, ktorý je obsiahnutý v bode VII. (strana 5.) sťažnosti, je aj naďalej návrhom sťažovateľov, aby podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania.

III. Uplatnenie trov právneho zastupovania.

V sťažnosti [bod VIII. písm. b), sub písm. bc), na strane 6.] uplatnené trovy právneho zastupovania upravujem na 20.500,- Sk.

Trovy právneho zastupovania treba poukázať na účet č. 2613084007/1100, ktorý vedie Tatra banka, a. s.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 186/96 najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03):

Dňa 8. novembra 1991 právny predchodca sťažovateľa M. M. – Š. M. - podal na bývalom Okresnom súde Bratislava - vidiek (neskôr Okresný súd Bratislava III) proti Československému štátu, zastúpenému Obecným úradom v L. (ďalej len „odporca“), návrh na usporiadanie dedičstva, ktorý bol ďalej vedený pod sp. zn. Nc 1088/91 a od 5. novembra 1996 pod sp. zn. 13 C 186/96.

Dňa 26. mája 1993 bol úpravou daný pokyn kancelárii súdu, aby bol pripojený spis sp. zn. 9 C 145/92.

Dňa 18. júna 1993 bolo nariadené vo veci pojednávanie na 1. júl 1993.

Dňa 1. júla 1993 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že sa dostavil navrhovateľ a oznámil súdu, že návrh berie späť a konanie žiada zastaviť.

Dňa 1. júla 1993 súd vydal uznesenie č. k. Nc 1088/91-20, ktorým bolo konanie zastavené.

Dňa 23. júla 1993 navrhovateľ doručil súdu odvolanie proti uzneseniu súdu č. k. Nc 1088/91-20.

Dňa 30. septembra 1993 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby predložila spis na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave.

Dňa 6. októbra 1993 bol spis predložený krajskému súdu z dôvodu podaného odvolania navrhovateľom proti uzneseniu č. k. Nc 1088/91-20. Vec bola ďalej na krajskom súde vedená pod sp. zn. 17 Co 282/93.

Dňa 5. novembra 1993 krajský súd predvolal navrhovateľa na 19. november 1993 za účelom odstránenia nejasností v súvislosti s jeho späťvzatím návrhu a jeho odvolaním.

Dňa 19. novembra 1993 sa uskutočnil výsluch navrhovateľa na krajskom súde.

Dňa 31. januára 1994 krajský súd doručil súdu uznesenie č. k. 17 Co 282/93-25 z 30. novembra 1993, ktorým bolo napadnuté uznesenie okresného súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Dňa 11. marca 1994 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 10. júla 1995 navrhovateľ splnomocnil na právne zastupovanie JUDr. E. F.

Dňa 19. septembra 1995 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že právny zástupca navrhovateľa založil do spisu plnú moc, informoval sa o stave konania vo veci a bol upovedomený, že v lehote 10 dní mu bude zaslaná výzva s poučením na doplnenie návrhu.

Dňa 22. septembra 1995 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala navrhovateľa, aby v lehote 10 dní doplnil svoj návrh. Úprava došla kancelárii súdu na vybavenie 24. novembra 1995 a výzva bola vypravená 23. mája 1996 a právnomu zástupcovi navrhovateľa bola doručená 29. mája 1996.

Dňa 28. júna 1996 navrhovateľ doručil súdu podanie, ktorým žiadal súd o predĺženie lehoty na doplnenie návrhu do konca septembra 1996.

Dňa 8. júla 1996 bol spis uložený na lehotu 60 dní.

Dňa 30. septembra 1996 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala právneho zástupcu navrhovateľa, aby v lehote 10 dní doplnil návrh podľa výzvy doručenej mu 29. mája 1996 v lehote 10 dní.

Dňa 7. októbra 1996 navrhovateľ doručil súdu doplnenie návrhu na konanie o neplatnosť kúpnej zmluvy, v ktorom sú ako navrhovatelia uvedení v 1. rade Š. M., v 2. rade T. P., v 3. rade M. V., v 4. rade A. S., v 5. rade J. F., v 6. rade F. F. a v 7. rade R. F. proti odporcovi v 1. rade Slovenskej republiky, za ktorú koná Okresný úrad M., v 2. rade obci L., v 3. rade K. S. a v 4. rade V. S.

Dňa 5. novembra 1996 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby bol spis prevedený do registra „C“ a ďalej vedený pod sp. zn. 13 C 186/96.

Dňa 15. novembra 1996 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby doplnený návrh doručila odporcom s tým, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 30 dní.

Dňa 19. novembra 1996 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že z dôvodu chýbajúcich 2 exemplárov doplneného návrhu boli navrhovatelia vyzvaní, aby ich doručili súdu v lehote 3 dní.

Dňa 6. decembra 1996 sa k návrhu vyjadril odporca v 2. rade.

Dňa 31. decembra 1996 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby doručila vyjadrenie odporcu v 2. rade ostatným účastníkom konania.

Dňa 9. júla 1997 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby urgovala u odporcov predloženie vyjadrenia k návrhu a pripojila k spisu spis sp. zn. RI 1569/89.

Dňa 4. augusta 1997 odporca v 1. rade doručil súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 18. novembra 1997 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby urgovala odporcov v 3. rade a v 4. rade, aby sa vyjadrili k návrhu, ktorý im bol doručený 3. decembra 1996, v lehote 15 dní.

Dňa 4. marca 1998 odporcovia v 3. a 4. rade doručili súdu svoje vyjadrenia k návrhu a aj plnú moc pre svojho právneho zástupcu.

Dňa 5. marca 1998 navrhovateľ v 1. rade doručil súdu podanie, v ktorom poukazoval na nečinnosť okresného súdu.

Dňa 28. mája 1998 sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie na 23. jún 1998.

Dňa 5. júna 1998 odporca v 2. rade ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní nariadenom na 23. jún 1998.

Dňa 23. júna 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. júl 1998 s tým, že navrhovatelia oznámia súdu v lehote 5 dní dedičov po navrhovateľke v 3. rade, doložia do spisu dedičské rozhodnutia, upravia petit a upresnia identifikáciu parciel, právne a skutkové zdôvodnenie návrhu a budú vyžiadané spisy sp. zn. D 1550/90, D 1168/90.

Dňa 29. júna 1998 navrhovatelia doručili súdu doplnenie a upresnenie návrhu na konanie, v ktorom uviedli okruh dedičov po nebohej navrhovateľke v 3. rade.

Dňa 23. júla 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. september 1998.

Dňa 8. septembra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 27. október 1998 s tým, že účastníci doplnia návrh podľa pokynov súdu.

Dňa 14. septembra 1998 navrhovatelia doručili súdu podanie, ktorým reagovali na výzvu súdu z pojednávania z 8. septembra 1998.

Dňa 17. septembra 1998 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby vyžiadala spis sp. zn. D 1558/90 a vyžiadala z Okresného úradu M., katastrálneho odboru, majetkovú podstatu č. vložky 1391 katastrálneho územia L., parc. č. 5874/1.

Dňa 20. októbra 1998 Okresný úrad M., katastrálny odbor doručil súdu vyžiadajúcu majetkovú podstatu č. vložky 1391 katastrálneho územia L.

Dňa 21. októbra 1998 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že právna zástupkyňa odporcov v 3. a 4. rade JUDr. M. H. nahliadla do spisu a prebrala podanie z 29. júna 1998 a zo 14. septembra 1998.

Dňa 27. októbra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. november 1998 s tým, že dedičia navrhovateľky v 3. rade budú vyzvaní, aby obratom oznámili súdu, či vstupujú do konania, a bude vyžiadajúci spis sp. zn. D 1558/90 z dedičského konania po poručiťovi V. M.

Dňa 28. októbra 1998 starosta obce L. ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní konanom 27. októbra 1998 a zároveň oznámil súdu, že obec L. ako odporcu v 2. rade bude v konaní zastupovať JUDr. Z. C.

Dňa 29. októbra 1998 odporca v 1. rade doručil súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní konanom 27. októbra 1998.

Dňa 2. novembra 1998 bol zo spisovne vydaný spis sp. zn. D 1558/90.

Dňa 5. novembra 1998 právni nástupcovia po nebohej navrhovateľke v 3. rade E. N., J. T., E. V. a G. H. oznámili súdu, že vstupujú do konania.

Dňa 26. novembra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. január 1999.

Dňa 2. decembra 1998 právna zástupkyňa odporcu v 2. rade doručila súdu listinné dôkazy.

Dňa 7. januára 1999 JUDr. E. F. doručil súdu doplnenie návrhu.

Dňa 14. januára 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. V 2 13 C 186/96-198, ktorým bol návrh zamietnutý.

Dňa 10. marca 1999 došla kancelárii súdu na vybavenie úprava sudkyne, aby rozsudok č. k. V 2 13C 186/96-198 doručila účastníkom konania.

Dňa 22. apríla 1999 navrhovatelia doručili súdu odvolanie proti rozsudku č. k. V 2 13 C 186/96-198.

Dňa 23. apríla 1999 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila odvolanie navrhovateľov odporcom na vyjadrenie so stanovením im lehoty 10 dní.

Dňa 6. mája 1999 doručil odporca v 2. rade vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľov.

Dňa 7. mája 1999 navrhovatelia doručili súdu návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 12. mája 1999 odporca v 1. rade doručil súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľov.

Dňa 20. mája 1999 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby vylúčila spis sp. zn. D 1158/90 a urgovala právnu zástupkyňu JUDr. M. H. ohľadne doručenia vyjadrenia k odvolaniu navrhovateľov.

Dňa 2. septembra 1999 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyhotovila predkladáciu správu pre krajský súd o odvolaní.

Z prezentačnej pečiatky nie je čitateľné, kedy bol spis predložený krajskému súdu, na ktorom bola vec ďalej vedená pod sp. zn. 20 Co 362/99.

Dňa 5. novembra 1999 krajský súd doručil spis okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia z dôvodu, že bol predložený odvolaciemu súdu predčasne.

Dňa 3. apríla 2000 bol okresným súdom vydaný doplňujúci rozsudok č. k. V-2-13 C 186/96-228.

Dňa 17. apríla 2000 A. S. a E. V. doručili súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 15. mája 2000 E. N., G. H. a J. T. doručili súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 19. mája 2000 R. F. doručil súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 12. júna 2000 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby urgovala zaslanie potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov u T. P., Š. M., J. F. a F. F. so stanovením im lehoty 7 dní.

Dňa 6. septembra 2000 T. P. doručila súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 9. januára 2001 súd vydal uznesenia, ktorými rozhodol o povinnosti navrhovateľov zaplatiť súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 7. februára 2001 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu odvolanie proti uzneseniu sp. zn. V-2 13 C 186/96 z 9. januára 2001, ktorým bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 11. januára 2001 súd vydal výzvu, ktorou vyzval navrhovateľov v 1., 5., 8. a 9. rade na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Dňa 26. januára 2001 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby oznámila právnomu zástupcovi navrhovateľov, že navrhovateľom v 2., 3., 4., 6., 7. a 10. rade bolo udelené oslobodenie od súdneho poplatku a ostatných navrhovateľov súd vyzval na predloženie potvrdení o majetkových a zárobkových pomeroch, ktoré však nepredložili, a preto súd bol toho názoru, že o oslobodenie nežiadajú.

Dňa 4. apríla 2001 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu vyžiadané štyri rovnopisy odvolania proti uzneseniu z 2. februára 2001.

Dňa 5. apríla 2001 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala navrhovateľov v 1., 5., 8. a 9. rade na predloženie podkladov na oslobodenie od súdnych poplatkov v lehote 15 dní.

Dňa 25. apríla 2001 navrhovateľ Š. M. doručil súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 30. apríla 2001 navrhovateľ E. V. doručil súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 20. septembra 2001 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala navrhovateľa v 1. rade na predloženie potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov a navrhovateľa E. V. na predloženie potvrdenia o výške dôchodku so stanovením im lehoty 8 dní.

Dňa 2. októbra 2001 navrhovateľ Š. M. doručil súdu potvrdenie o výške svojho dôchodku

Dňa 5. októbra 2001 navrhovateľ E. V. oznámil súdu, že dôchodok nepoberá.

Dňa 6. novembra 2001 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala navrhovateľa v E. V., aby v lehote 8 dní predložil potvrdenie o zárobku a majetnosti.

Dňa 23. novembra 2001 navrhovateľ E. V. doručil súdu potvrdenie o mzde.

Dňa 19. februára 2002 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vydala uznesenie o oslobodení navrhovateľa E. V. od platenia súdneho poplatku a vypracovala predkladaciu správu pre krajský súd.

Dňa 19. februára 2002 súd vydal uznesenie č. k. V-2 13 C 186/96-280, ktorým oslobodil E. V. od povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 10. apríla 2002 súd vydal uznesenie sp. zn. V-2 13 C 186/96, ktorým oslobodil Š. M. od platenia súdneho poplatku.

Dňa 17. apríla 2002 sa zásielka určená pre navrhovateľa v 1. rade Š. M. vrátila súdu ako nedoručená, pretože adresát zomrel.

Dňa 24. júna 2002 bol spis sp. zn. V-2 13 C 186/96 predložený krajskému súdu z dôvodu odvolania proti rozsudku a ďalej bol vedený pod sp. zn. 13 Co 306/02, 13 Co 307/02.

Dňa 9. októbra 2002 bol spis vrátený okresnému súdu z dôvodu, že bol predložený odvolaciemu súdu predčasne.

Dňa 4. novembra 2003 bol urobený úradný záznam o tom, že spis bol pridelený JUDr. A. M. podľa opatrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 3022/2003 z 3. novembra 2003.

Dňa 13. augusta 2004 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyzvala právneho zástupcu navrhovateľov, aby oznámil súdu okruh účastníkov na strane navrhovateľov.

Dňa 29. decembra 2004 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu okruh účastníkov na strane navrhovateľov.

Dňa 7. mája 2005 dala sudkyňa úpravou kancelárii pokyn, aby vyžiadala z dedičského oddelenia Okresného súdu Bratislava IV právoplatné dedičské rozhodnutia so stanovením lehoty na ich predloženie 15 dní.

Dňa 8. júla 2005 Okresný súd Bratislava IV doručil okresnému súdu odpoveď na dožiadanie zo 7. mája 2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vedenom pod sp. zn. 13 C 186/96, v ktorom sťažovatelia procesne vystupujú na strane navrhovateľov, dochádza k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V danej súvislosti ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v prípade niektorých sťažovateľov došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho

účastníka konania na strane navrhovateľov, a to na základe univerzálnej sukcesie (z titulu dedenia). Keďže univerzálna sukcesia vyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo, konajúci súd nemusel uplatňovanú zmenu uznesením pripustiť. Oznámením z 29. decembra 2004 sťažovatelia vstúpili do predmetného konania v tom štádiu, v akom sa nachádzalo pred zmenou účastníkov konania. Uvedená skutočnosť má podľa názoru ústavného súdu zásadný význam pre vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu namietanej protiústavnosti konania odporcu, pretože v uvedenom prípade v dôsledku súdom povolenej zmeny účastníkov konania nedošlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu v už existujúcom procesnoprávnom vzťahu (mutatis mutandis I. ÚS 52/01).

Aj s prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemal pochybnosť, že sťažovatelia môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prieťahov aj pre štádium konania, ktoré predchádzalo tejto zmene.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o určení neplatnosti kúpnej zmluvy môže v danej veci predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci napr. s úmrtím viacerých účastníkov konania. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať len na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

Treba ďalej konštatovať, že konanie vo veci (od podania žalobného návrhu 8. novembra 1991 až dosiaľ) trvá viac ako 14 rokov, z toho na okresnom súde takmer štrnásť rokov. Táto dĺžka konania je celkom zjavne neprimeraná.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov, treba konštatovať, že na celkovej dĺžke konania mali svoj podiel aj sťažovatelia (resp. ich právny predchodca), najmä tým, že vo veci bol podaný natoľko nekvalifikovaný návrh, že na okresnom súde bol evidovaný až do 5. novembra 1996 ako „nejasné podanie“ (Nc 1088/91), a to napriek tomu, že právny predchodca sťažovateľov už 10. júla 1995 splnomocnil na právne zastúpenie kvalifikovaného právneho zástupcu. K uvedenému treba dodať, že požiadavka na konanie bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. na konanie v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (*mutatis mutandis* I. ÚS 3/02 a I. ÚS 86/02). Na druhej strane však táto okolnosť (nedostatky návrhu) sama osebe nemôže ospravedlniť nečinnosť okresného súdu ani urobiť sťažovateľov zodpovednými za vzniknutý prietah (pozri napr. I. ÚS 47/96). Na nedostatky návrhu v danom prípade až do štádia, keď bol spis prevedený do registra „C“ a ďalej vedený pod sp. zn. 13 C 186/96, teda do 5. novembra 1996, nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o výške primeraného finančného zadost'učinenia. Ústavný súd zároveň poukazuje na to, že sťažovatelia (resp. ich právny predchodca) podali svoje návrhy na oslobodenie od súdnych poplatkov za podané odvolanie 7. mája 1999, avšak potvrdenia o osobných, zárobkových a majetkových pomeroch doručili súdu až po poldruha, resp. dvoch rokoch (pozri bod II tohto nálezu). Nesúčinnosť sťažovateľov (ich právneho predchodcu) pri predkladaní uvedených potvrdení bola z časového hľadiska taká významná, že na uvedené správanie sťažovateľov ústavný súd tiež musel prihliadnuť pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia v tejto veci.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Treba uviesť, že okresný súd bol v určitých obdobiach v posudzovanej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný, a to napr. od 31. decembra 1996 do 9. júla 1997 (*sedem mesiacov*), od 5. novembra 1999 do 3. apríla 2000 (*päť mesiacov*), od 6. septembra 2000 do 9. januára 2001 (*štyri mesiace*), od 9. októbra 2002 do 13. augusta 2004 (*dvadsaťdva mesiacov*), od 29. decembra 2004 do 7. mája 2005 (*štyri mesiace*) a od

8. júla 2005 do 10. marca 2006 (*osem mesiacov*). Okresný súd teda najmenej počas štyroch rokov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v napadnutej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). Okrem toho postup súdu po vyhlásení rozsudku 14. januára 1999, ktorý bol napadnutý odvolaním z 22. apríla 1999, vôbec nevykazoval znaky plynulého a efektívneho konania a jeho úkony ani v tomto období nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty účastníkov napadnutého konania. Uvedená viac ako 4-ročná nečinnosť okresného súdu nie je ničím odôvodnená, pričom nie je tolerovateľné, aby o odvolaní proti rozsudku č. k. V 2 3 C 186/96-198 zo 14. januára 1999 nebolo už takmer sedem rokov rozhodnuté. Uvedené obdobia absolútnej nečinnosti, ako aj neefektívnej činnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priesťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu neospravedliteľné. Pokiaľ ide o sťažovateľom vytknuté nedostatky žaloby (návrhu na začatie konania), ústavný súd už judikoval, že so základným právom zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy je málo zlučiteľný taký postup súdu, že až po značnej dobe, ako to bolo aj v danom prípade, využijúc procesné prostriedky dané mu Občianskym súdnym poriadkom pristupuje súd k odstráneniu nedostatkov návrhu na začatie konania (*mutatis mutandis* I. ÚS 21/00, I. ÚS 33/01). Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že k zbytočným priesťahom v preskúvanom prípade nedošlo iba v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priesťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančného zadosťučinenie celkom vo výške 800 000 Sk, pričom priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnili tým, že *„sú v právnej neistote už 14 rokov. Odporcovia zmenili trvalé bydlisko, pričom nehnuteľnosť je už úplne schátralá“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, ako aj na ich nesúčinnostné správanie (resp. ich právneho predchodcu) a najmä na celkové, neobyčajne dlhodobé trvanie napadnutého konania považuje za primerané priznať každému zo sťažovateľov vo výške po 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom priznal ústavný súd úhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti zo 17. mája 2005 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 3. apríla 2006) v uplatnenej výške 20 500 Sk, pretože to nie je v rozpore s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2006